

Sygn. akt V ACa 290/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Rucińska
Sędziowie:	SA Mariusz Wicki SO del. Leszek Jantowski (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Karolina Petruczenko

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2018 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

przeciwko R. Z. (1) i T. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 12 października 2016 r., sygn. akt I C 327/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Leszek Jantowski SSA Hanna Rucińska SSA Mariusz Wicki

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 290/18

UZASADNIENIE

Powód Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w M. wniósł przeciwko R. Z. (1) i T. Z. pozew, w którym domagał się wydania przeciwko pozwany nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla zasądzonego solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 104.435,06 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 104.096,97 zł od dnia 26 lutego 2016 do dnia zapłaty i od kwoty 338,09 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenia zwrotu kosztów procesu.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 22 kwietnia 2016 r. zasądzono od pozwanych na rzecz powoda z weksla kwotę dochodzoną pozwem oraz koszty procesu.

Pozwani wnieśli od powyższego nakazu zarzuty, w których domagali się uchylenia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa oraz wstrzymania wykonalności nakazu zapłaty.

W toku procesu powód pismem z dnia 20 września 2016 r. cofnął pozew w części, to jest co do kwoty 37.516,98 zł w związku z zapłatą tej kwoty w toku procesu przez pozwanych. Jednocześnie wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w części zasądzonej 67.531,09 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 66.579,99 zł za okres od dnia 26 lutego 2016 r. do dnia zapłaty i kwoty 338,09 zł za okres od dnia 5 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 613,01 zł tytułem dalszych odsetek naliczonych od dokonanych przez pozwanych wpłat w łącznej kwocie 37.516,98 zł wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tej kwoty za okres od dnia doręczenia w/w pisma pełnomocnikowi pozwanych do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 12 października 2016 r. Sąd Okręgowy w B.:

1. utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 22 kwietnia 2016 r. pod sygnaturą I Nc (...) w części nakazującej pozwany R. Z. (1) i T. Z., aby zapłacili solidarnie z weksla na rzecz powoda Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. kwotę 67.531,09 zł (sześćdziesiąt siedem tysięcy pięćset trzydzieści jeden złotych 09/100) z odsetkami:

- od kwoty 66.579,99 zł (sześćdziesiąt sześć tysięcy pięćset siedemdziesiąt dziewięć złotych 99/100) w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 5 kwietnia 2016 r do dnia zapłaty

- od kwoty 338,09 zł (trzysta trzydzieści osiem złotych 09/100) w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 5 kwietnia 2016 r do dnia zapłaty

2. uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 22 kwietnia 2016 r. pod sygnaturą I Nc (...) w części nakazującej pozwany R. Z. (1) i T. Z. aby zapłacili solidarnie z weksla na rzecz powoda Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. kwotę 37.515,98 zł (trzydzieści siedem tysięcy pięćset piętnaście złotych 98/100) i w tej części postępowanie umorzył;

3. zasądził solidarnie od pozwanych R. Z. (1) i T. Z. na rzecz powoda odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od kwoty 613,01 zł (sześćset trzynaście złotych 01/100) za okres od dnia 29 września 2016 r do dnia zapłaty kwoty 613,01 zł, która stanowi część kwoty wskazanej w pkt 1 wyroku;

4. w pozostałej części powództwo oddalił.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach:

Powód R. Z. (1) prowadzi indywidualne gospodarstwo rolne. Około 2013 roku podjął stałą współpracę z powodem, od którego kupował różne środki niezbędne do prowadzenia gospodarstwa. Powód odraczał pozwanemu terminy płatności należności za zakupione towary.

W celu zabezpieczenia roszczeń powoda wynikających z zawieranych umów sprzedaży pozwany R. Z. (1) wystawił weksel in blanco. Weksel ten poręczyła pozwana T. Z.. Z wekslem do pozwanych przyjechała pracownica powoda B. S. (1). Pozwani złożyli podpisy na wekslu w swoim miejscu zamieszkania – w S.. W tym samym miejscu i czasie pozwani podpisali deklarację wekslową. Zgodnie z deklaracją weksel miał stanowić zabezpieczenie wszelkich zobowiązań pozwanego wobec powoda. Powód został upoważniony do jego wypełnienia w każdym czasie w wypadku nie wykonania zobowiązań wynikających z zawartych pomiędzy stronami umów na sumę odpowiadającą zadłużeniu wraz z odsetkami i innymi kosztami. Powód został również uprawniony do opatrzenia weksla datą płatności według

swego uznania oraz uzupełnić go brakującymi elementami zawiadamiając o tym pozwanych listem poleconym wysłanym na co najmniej 5 dni przed terminem płatności weksla.

W 2015 roku pozwany zawarł z powodem szereg umów, na mocy których zakupił towary niezbędne do prowadzenia produkcji w swoim gospodarstwie. Pozwany nie zdołał zapłacić należności za towary w terminach płatności wskazanych w fakturach. Informował o tych trudnościach powoda. Pracownicy powoda poinformowali go, że powinien w miarę możliwości płacić należności, aby wykazać dobrą wolę. Nie doszło do ustalenia konkretnych terminów zapłaty, pozwany

sukcesywnie starał się regulować zadłużenie. W szczególności uiszczył powodowi do dnia 1 kwietnia 2016 kwotę 50.000 zł, której zapłata według informacji uzyskanych od pracowników powoda miała stanowić warunek przedłużenia terminów płatności. Po uiszczeniu tej kwoty strony nie ustaliły jednak żadnego konkretnego nowego terminu zapłaty pozostałej kwoty. Intencją powoda była zapłata należności po uzyskaniu dopłat bezpośrednich z (...), których wypłata się opóźniła. Po uzyskaniu dopłat powód zapłacił część należności. Nie zdołał w pełni uregulować swoich zobowiązań wobec powoda, albowiem posiadał także inne długi i na uregulowanie wszystkich jego zobowiązań nie starczyło środków.

Według stanu na dzień 17 lutego 2016 r. zadłużenie pozwanych wobec powoda wynosiło 160.010,91 zł w tym 158.597,30 zł z tytułu należności głównej i 1.413,61 zł z tytułu odsetek. Powód w związku z tym uzupełnił weksel o sumę aktualnego zadłużenia - 160.010,91 zł. Jako termin zapłaty w wekslu wpisano 25 luty 2016 r. Powód poinformował pozwanych o wypełnieniu weksla i wezwał do zapłaty sumy wekslowej. List z wezwaniem został wysłany 18 lutego 2016 r.. Po wypełnieniu weksla pozwani uiszcili na rzecz powoda 55.913,94 zł. W związku z tym pozwany wystąpił do sądu z pozwem w niniejszej sprawie, w którym domagał się zapłaty pozostałej części należności wraz z odsetkami za opóźnienie. W toku procesu pozwani dokonali dalszych wpłat w łącznej kwocie 37.516,98 zł.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania pozwanego R. Z. (1). Pozwany w swoich zeznaniach opisał okoliczności i przyczyny wystawienia weksla in blanco a także potwierdził fakt posiadania zadłużeń wobec powoda. Wskazał również przyczyny powstania zadłużenia, a także opisał swoje starania o przedłużenie terminu płatności. W ocenie Sądu powyższe zeznania zasługują na wiarę, albowiem są logiczne i znajdują potwierdzenie w dowodach z dokumentów – pismach pozwanego 30 listopada 2015 r. i z 15 czerwca 2015 r., z których wynika, że czynił on starania o przedłużenie terminu zapłaty. Zdaniem Sądu zeznania te nie dają jednak żadnych podstaw do uznania, że starania te były skuteczne. Pozwany sam bowiem wskazał, że pracownicy powoda mówili, iż ma dokonywać wpłat w miarę możliwości, aby wykazywać dobrą wolę a wpłata 50.000 zł była warunkiem ewentualnego przedłużenia terminu zapłaty. Pozwany przyznał że nigdy nie doszło do ustalenia konkretnego nowego terminu, do którego zapłata miałaby zostać dokonana.

Za wiarygodne Sąd uznał dowody z dokumentów w postaci weksla, deklaracji wekslowej, faktur i ich zestawienia, informacji o wypełnieniu weksla z dowodem nadania i doręczenia, dowodów wpłat, albowiem strony nie kwestionowały ich autentyczności a jednocześnie brak było jakichkolwiek okoliczności dających podstawy do kwestionowania ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków B. S. (2), M. B., A. S., albowiem w jego ocenie przeprowadzenie powyższych dowodów było zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy. Dowody z dokumentów w postaci pism pozwanego wskazywały bowiem na prowadzenie rozmów w sprawie przedłużenia terminu płatności i jednocześnie na brak ich pozytywnego dla pozwanego wyniku o czym świadczy wypełnienie weksla i wezwanie pozwanych do zapłaty kwoty wekslowej przed terminem wpłaty 50.000 zł, która według pozwanego była warunkiem przedłużenia terminu zapłaty. Jednocześnie zeznania pozwanego wskazują w sposób jednoznaczny, że do przedłużenia terminu zapłaty nie doszło, albowiem strony nie ustaliły żadnego nowego terminu. W rezultacie zdaniem Sądu I instancji przeprowadzenie dowodu z zeznań B. S. (2) było zbędne, albowiem zeznania pozwanego co do czasu i miejsca złożenia podpisów na wekslu i deklaracji wekslowej są wiarygodne.

Przechodząc do rozważań Sąd Okręgowy uznał żądania powoda w przeważającej części za uzasadnione. Zdaniem Sądu - wbrew stanowisku strony pozwanej - brak było podstaw do uznania, że weksel na którym powód opierał swoje żądanie ma braki formalne, które powodował, iż nie mógł być uznany za ważny.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie był fakt, iż pozwany R. Z. (1) wystawił weksel in blanco poręczony następnie przez pozwaną T. Z.. Weksel in blanco jest dokumentem zawierającym co najmniej podpis wystawcy lub akceptanta złożony w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Pozwani nie kwestionowali faktu złożenia swoich podpisów na wekslu a ustalenia poczynione w toku postępowania wskazują, że dokonali tego w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Z treści deklaracji wekslowej jak i z zeznań pozwanego R. Z. (1) wynika bowiem jednoznacznie, że został on wystawiony w celu zabezpieczenia roszczeń powoda z tytułu umów sprzedaży zawieranych z pozwanym. Celem wystawienia weksla było niewątpliwie zaciągnięcie zobowiązania wekslowego w wypadku nie wykonywania przez pozwanego obowiązków wynikających z zawieranych umów i ułatwienie tym samym powodowi dochodzenia roszczeń z tego tytułu.

Dalej Sąd I instancji podkreślił, że pozwani w zarzutach od nakazu zapłaty wskazywali, iż przedstawiony przez powoda dokument został wadliwie wypełniony i w związku z tym stosownie do art. 102 Prawa Wekslowego nie może być traktowany jako ważny weksel własny. Weksel wystawiony przez powodów jest wekslem własnym, albowiem pozwani wystawiając weksel zobowiązali się do osobistej zapłaty sumy wekslowej w charakterze dłużnika. Weksel własny dla swej ważności musi zawierać elementy wskazane w art. 101 prawa wekslowego takie jak nazwa weksel własny w treści dokumentu, przyrzeczenie bezwarunkowego zapłacenia oznaczonej

sumy pieniężnej, oznaczenie terminu płatności oznaczenie miejsca płatności, nazwiska osoby na rzecz której zlecenie zapłaty ma być dokonane, oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksla, podpis wystawcy weksla.

Weksel przedstawiony przez powoda zawiera wszystkie wyżej wskazane elementy. Pozwani zarzucili z kolei, że błędne są data i miejsce wystawienia weksla , termin płatności weksla i miejsce jego płatności.

Oceniając powyższe zarzuty Sąd Okręgowy miał na względzie, że przedmiotowy weksel był wekslem niezpełnym i w związku z tym prawidłowość jego wypełnienia należy oceniać z uwzględnieniem treści deklaracji wekslowej, która określa zakres uprawnień powoda co do uzupełnienia treści weksla. Podkreślił, że sporządzenie deklaracji wekslowej nie jest obowiązkowe a wypadku jej braku należy

przyjąć, że wystawca weksla pozostawił decyzje co do sposobu jego wypełnienia osobie uprawnionej do uzupełnienia weksla.

W ocenie Sądu I instancji poczynione ustalenia poczynione wskazują jednoznacznie, że weksel został wystawiony – podpisany przez powodów około 3 lat przed jego wypełnieniem, a czynność ta została dokonana w miejscu ich zamieszkania – w S.. Powód uzupełniając weksel wskazał jako miejsce jego wystawienia M. a jako datę 17 lutego 2016 r., a więc datę i miejsce wypełnienia weksla - a nie jego wystawienia przez pozwanych. Odwołując się do poglądów doktryny Sąd Okręgowy wskazał, że to, czy wpisana data i miejsce wystawienia weksla są prawdziwe nie ma znaczenia z punktu widzenia formalnej ważności weksla. Okoliczność ta dla ważności weksla ma znaczenie wyłącznie w wypadku podniesienia zarzutu uzupełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym (art. 10 Prawa Wekslowego), co jednak w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca, ewentualnie w wypadku oceny zdolności wystawcy weksla działań wekslowych lub ustalenia właściwego prawa w wypadku kolizji ustaw. W niniejszej sprawie żadna z tych okoliczności nie miała miejsca.

Pozwani podnosili również, że wadliwy jest termin i miejsce płatności weksla. Wskazali, że wpisany termin płatności jest inny, niż terminy płatności za dostarczone pozwanym towary wskazane w fakturach. W ich ocenie termin płatności wymieniony na wekslu nie może być dowolny, oderwany od stosunku podstawowego, który weksel ma zabezpieczać.

Zdaniem Sądu Okręgowy zarzuty te nie były uzasadnione. Dla oceny prawidłowości wypełnienia weksla w tym zakresie decydujące znaczenie ma to, czy został on wypełniony zgodnie z porozumieniem wekslowym. Jak wynika z treści

deklaracji wekslowej powód został upoważniony do wypełnienia weksla w każdym czasie w wypadku nie wykonania zobowiązań wynikających z zawartych pomiędzy stronami umów na sumę odpowiadającą zadłużeniu wraz z odsetkami i innymi kosztami. Porozumienie wekslowe nie zawiera żadnych postanowień co do terminu i miejsca płatności w związku z tym powód był uprawniony do samodzielnego

określenia tych elementów. Z uwagi na to, że weksel zabezpieczał wierzytelności powoda wynikające z zawartych z pozwanym umów sprzedaży w ocenie Sądu jedynym ograniczeniem w zakresie wskazania terminu zapłaty sumy wekslowej było to, aby termin ten nie upływał przed terminem płatności należności wynikającej z umowy, której realizację weksel zabezpieczał. Okolicznością bezsporną jest, że termin zapłaty sumy wekslowej – 25 lutego 2016 r. jest późniejszy niż terminy zapłaty wskazane w poszczególnych fakturach za dostarczone pozwanemu towary. Oznaczenie miejsca płatności miałyby natomiast znaczenie wyłącznie w sytuacji konieczności ustalenia właściwego prawa w wypadku kolizji ustaw.

Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że brak jest jakichkolwiek przesłanek do uznania weksla na podstawie, którego powód dochodzi swoich roszczeń za nieważny.

Pozwani podnieśli również zarzuty co do stosunku podstawowego wskazując, że powód przedłużył im termin płatności i tym samym wypełnienie weksla, jak i wniesienie pozwu było przedwczesne.

Zdaniem Sądu Okręgowego także i ten zarzut nie był trafny. Wyniki postępowania dowodowego wskazują wprawdzie, że pozwany podejmował starania o przedłużenie terminu płatności - o czym świadczą kierowane przez niego do powoda pisma z 2015 r., jednak do przedłużenia terminu płatności nie doszło. Wskazuje na to treść zeznań pozwanego. Pozwany sam bowiem zeznał, że pracownicy powoda mówili, iż ma dokonywać wpłat w miarę możliwości, aby wykazywać dobrą wolę a wpłata 50.000 zł była warunkiem ewentualnego przedłużenia terminu zapłaty. Pozwany przyznał jednak, że nigdy nie doszło do ustalenia konkretnego nowego terminu do, którego zapłata miałaby zostać dokonana. Efektem prowadzonych rozmów była zwłoka powoda z wystąpieniem na drogę postępowania sądowego a nie zmiana terminu płatności. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że pozwani nie uregulowali w pełni swoich zobowiązań nawet po otrzymaniu środków z tytułu dopłat bezpośrednich chociaż twierdzili, że przedłużenie terminu zapłaty miało nastąpić właśnie do otrzymania przez nich tych środków.

Dalej Sąd I instancji wyjaśnił, że w toku procesu powodowie nie kwestionowali wysokości swojego zadłużenia wobec powoda, które zostało udowodnione przedstawionymi w sprawie dowodami z dokumentów w postaci faktur i zestawień zaległości z wyliczeniem należnych odsetek. Jednocześnie z uwagi na zapłatę części należności przez pozwanych w toku procesu ich zobowiązanie w zakresie kwoty uległo zmniejszeniu w stosunku do kwoty wskazanej w nakazie zapłaty. Powód w stosunku do części kwoty zapłaconej przez powodów cofnął pozew, wniósł jednak o zasądzenie kwoty 613,01 zł z tytułu odsetek za opóźnienie zapłaty kwoty 37.516,98 zł i zasądzenia od kwoty 613,01 zł dalszych odsetek za opóźnienie, liczonych od dnia doręczenia pisma z modyfikacją żądania pełnomocnikowi pozwanych do dnia zapłaty.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 22 kwietnia 2016 r. pod sygnaturą I Nc (...) w części nakazującej pozwanym aby zapłacili solidarnie z weksla powodowi kwotę 67.531,09 zł z odsetkami od kwoty 66.579,99 zł w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 5 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty i od kwoty 338,09 zł w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 5 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt. 1 wyroku). W kwocie 67.531,09 zł zawarta została - obok należności głównej wraz ze skapitalizowanymi odsetkami według stanu na dzień wniesienia pozwu – także kwota skapitalizowanych odsetek od kwoty 37.516,98 zł za okres do dnia zapłaty tej kwoty w toku procesu, wynosząca 613,01 zł.

Na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy uchylił nakaz zapłaty w części nakazującej pozwanym, aby zapłacili solidarnie z weksla powodowi kwotę 37.515,98 zł i w tej części postępowanie umorzył (pkt 2 wyroku).

Jednocześnie Sąd uznał żądanie zasądzenia dalszych odsetek od kwoty 613,01 zł za uzasadnione, jednak wyłącznie za okres od dnia 29 września 2016 r. do dnia zapłaty (pkt 3 wyroku). Powód domagał się naliczania odsetek od dnia doręczenia pełnomocnikowi pozwanych pisma zawierającego modyfikację żądania, nie wykazał jednak, kiedy pismo to zostało doręczone, albowiem do pisma załączony został wyłącznie dowód jego nadania a nie doręczenia. Pełnomocnik pozwanych dysponował tym pismem niewątpliwie na rozprawie w dniu 29 września 2016 r., a więc od tej daty uzasadnione jest domaganie się odsetek od wyżej wskazanej kwoty. W związku z tym zasądzono od pozwanych solidarnie na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty 613,01 zł za okres od dnia 29 września 2016 r. do dnia zapłaty kwoty 613,01 zł, która stanowi część kwoty opisanej w pkt 1 wyroku, albowiem kwota 613,01 zł z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie kwoty 37.516,98 zł objęta była już treścią nakazu zapłaty. Kwota 37.516,98 zł stanowiła część pierwotnego żądania powoda, które zostało uwzględnione wraz z odsetkami za okres od dnia 26 lutego 2016 r. dnia zapłaty. W zakresie żądania zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 613,01 zł za okres poprzedzający dzień 29.09.2016 r. powództwo oddalono (pkt 4 wyroku).

Apelację do powyższego wyroku wnieśli pozwani, zaskarżając do w części, to jest w punkcie pierwszym i trzecim.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

I. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd Okręgowy w B. wniosku pozwanych o przeprowadzenie dowodu z zeznań

świadków A. S. i M. B. jako zbędnych, które zmierzały do ustalenia, czy powód udzielił pozwany odroczenia terminu zapłaty do dnia otrzymania dopłat bezpośrednich z (...), a jeżeli tak, to jakie były warunki odroczenia terminu zapłaty;

II. sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 230 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd Okręgowy w B., że powód nie udzielił pozwany odroczenia terminu płatności zadłużenia do dnia otrzymania przez nich dopłaty bezpośrednich z (...), tymczasem powód w toku procesu nie zaprzeczył twierdzeniom pozwanych w tym zakresie;

III. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 101 Prawa wekslowego w zw. z art. 102 Prawa wekslowego i art. 10 Prawa wekslowego polegającą na przyjęciu przez Sąd Okręgowy w B., że uzupełnienie weksla przez posiadacza wekslowego o brakujące elementy (data i miejsce wystawienia weksla oraz miejsce płatności weksla) niezgodnie z zawartą umową wekslową i wbrew przepisom ustawy Prawo wekslowe nie skutkuje nieważnością weksla;

IV. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 101 Prawa wekslowego w zw. z art. 102 Prawa wekslowego i art. 10 Prawa wekslowego polegającą na przyjęciu przez Sąd Okręgowy w B., że uzupełnienie weksla przez posiadacza wekslowego o brakujący element (termin płatności weksla) w oderwaniu od stosunku podstawowego i faktu, że powód udzielił pozwany odroczenia terminu płatności długu do dnia otrzymania dopłat bezpośrednich z (...) nie skutkuje nieważnością weksla.

Podnosząc powyższe zarzuty wnoszą o:

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku:

a) w punkcie pierwszym poprzez uchylenie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym w dniu 22 kwietnia 2016 r., sygn. akt I Nc (...),

b) w punkcie trzecim poprzez jego uchylenie,

c) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kosztów procesu według norm przepisanych,

Wnieśli także o:

1. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kosztów postępowania

apelacyjnego według norm przepisanych;

2. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków:

a) A. S. na okoliczność ustalenia czy powód udzielił pozwanemu odroczenia terminu płatności do dnia otrzymania dopłat bezpośrednich z (...), a jeżeli tak to jakie były warunki odroczenia terminu płatności,

b) M. B. na okoliczność ustalenia czy powód udzielił pozwanemu odroczenia terminu płatności do dnia otrzymania dopłat bezpośrednich z (...), a jeżeli tak to jakie były warunki odroczenia terminu płatności.

W odpowiedzi na apelację (k.199-201) powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja nie była uzasadniona.

W aktualnie obowiązującym systemie apelacji pełnej Sąd drugiej instancji, wskutek zaskarżenia apelacją wyroku sądu pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia. Dokonuje własnych ustaleń faktycznych, przy czym może poprzestać na zaaprobowanym materiale zebranym w pierwszej instancji, jest związany zarzutami procesowymi przedstawionymi w apelacji - biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania - samodzielnie także ustala podstawę materialnoprawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji. Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne, co czyni zbędnym ich ponowne przytaczanie. Podobnie Sąd podziela dokonaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Z prawidłowych ustaleń Sąd Okręgowy wysnuł trafne wnioski co do zasadności dochodzonego żądania.

Przechodząc do oceny poszczególnych zarzutów apelacji, w pierwszej kolejności należało odnieść się do najdalej idących zarzutów dotyczących nieważności przedmiotowego weksla. Skarżący upatrywali uchybienia Sądu Okręgowego w błędnej wykładni art. 101 w zw. z art. 102 i art. 10 Prawa wekslowego i pominięciu, że uzupełnienie weksla przez powoda o brakujące elementy: data i miejsce wystawienia weksla oraz miejsce płatności weksla nastąpiło niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym, a to z kolei skutkowało nieważnością weksla.

Zarzut ten był chybiony. Bezspornym było w niniejszej sprawie było to, że podpisany przez pozwanych weksel ten miał charakter weksla gwarancyjnego, in blanco w momencie jego wystawienia (art. 10 prawa wekslowego t. jedn. Dz.U z 2016r.

poz.160). Weksel został wypełniony przez powoda uzyskując wszystkie cechy ważnego weksla (art. 101 prawa wekslowego - zawiera bowiem :

- 1) nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;

6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu;

7) podpis wystawcy weksłu.

Podkreślenia przy tym wymaga, że wypełnienie weksła in blanco zgodnie z porozumieniem co do jego wypełnienia nie stanowi przesłanki formalnej uznania dokumentu za weksel. Weksel in blanco wypełniony niezgodnie z porozumieniem ale w sposób odpowiadający wymaganiom co do formy przewidzianym w art. 101 ustawy z 1936 r. Prawo wekslowe, musi być uważany za weksel własny w rozumieniu tych przepisów, zaś uzupełnienie weksła zgodnie z otrzymanym upoważnieniem warunkuje jedynie odpowiedzialność wekslową osoby na nim podpisanej. Niezupełność porozumienia a nawet brak uzgodnień dotyczących uzupełnienia weksła nie ma zatem wpływu na powstanie odpowiedzialności wystawcy wywodzonej z wypełnionego weksła, która podlega ocenie według treści weksła. Zobowiązanie wekslowe zostaje ostatecznie ukształtowane w drodze uzupełnienia wszystkich elementów weksła przez wierzyciela. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2018 r. II CSK 320/17, LEX nr 2508555).

Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy trafnie ustalił Sąd Okręgowy, że weksel został wystawiony w S., a więc w innej miejscowości, aniżeli wskazana w treści weksła, zaś data widniejąca na wekslu jako data jego wystawienia jest w rzeczywistości datą uzupełnienia weksła, a nie jego podpisania przez pozwanych. Wbrew jednak zarzutom skarżących okoliczności te nie powodują sankcji w postaci nieważności weksła. Wprawdzie w braku wyraźnych ustaleń stron wierzyciel powinien opatrzyć weksel datą wystawienia odpowiadającą dacie jego wydania remitentowi przez wystawcę, jednak słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy okoliczność ta miałaby znaczenie jedynie w kontekście oceny zdolności wystawcy weksła do działań wekslowych lub ustalenia właściwego prawa w wypadku kolizji ustaw, zaś w niniejszej sprawie zdolność wekslowa pozwanych nie była kwestionowana, nie było także sporu co do przepisów mających w niniejszej sprawie zastosowanie. (por. także J. J., M. K., Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz do art. 10 , teza 7, Wyd. LexisNexis 2014 i tam przytoczone poglądy, oraz

wyrok Sądu Najwyższego dnia z 4 maja 1928 r., C 474/27, LexisNexis nr (...), OSP 1928, poz. 411, w którym wskazano nawet, że oznaczenie na wekslach, wystawionych wcześniej in blanco, daty wystawienia o kilka dni późniejszej od daty zgonu wystawcy

nie skutkuje samo przez się nieważności weksli). Analogicznie w przypadku uzupełnienia miejsca wydania weksła – co do zasady miejscem wystawienia weksła powinna być miejscowość, w której weksel in blanco został remitentowi wydany przez wystawcę (por. także M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo wekslowe,. Komentarz (w:) Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz, Wyd. 7, Warszawa 2018 r., teza VI do art. 10), jednak uzupełnienie go w innym sposób rodzi jedynie konsekwencje wynikające z art. 78 prawa wekslowego, zgodnie z którym formę oświadczenia wekslowego ocenia się podług ustaw kraju, w którym oświadczenie zostało podpisane. Bezsprzeczne było, że weksel został wystawiony na terenie Polski, a zatem miały zastosowanie przepisy krajowe, w tym przepisy powołanego Prawa wekslowego.

Co do miejsca płatności weksła, to jak wynika z treści deklaracji wekslowej powód był uprawniony do opatrzenia weksła datą płatności według swego uznania oraz „uzupełnienia go brakującymi elementami” (k.14). Z porozumienia tego nie wynika zatem, aby strony w szczególny sposób uzgodniły miejsce, w którym miałyby nastąpić płatność weksła. W tej sytuacji w ocenie Sądu Apelacyjnego posiadacz weksła in blanco był uprawniony, do wpisania w wekslu miejsca płatności odmiennego od miejsca zamieszkania wystawcy weksła własnego. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela bowiem wyrażony w orzecznictwie i doktrynie pogląd, zgodnie z którym, jeżeli wystawca zaniechał wypełnienia weksła co do miejsca płatności dał tym samym do zrozumienia, że pozostawia posiadaczowi swobodę - w ramach zasad praktyki uczciwego obrotu - w wypełnieniu weksła co do miejsca płatności (zob. M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo wekslowe,. Komentarz (w:) Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz, Wyd. 7, Warszawa 2018 r., teza VI do art. 10 i tam powołane orzecznictwo, także W. Langowski, PPH 10/1999 „Klauzula domicylu w prawie wekslowym”). Wpisanie jako miejsca płatności siedziby powoda zamiast miejscowości, w której zamieszkują pozwani nie narusza w ocenie Sądu Apelacyjnego zasad uczciwego obrotu, zważywszy, że co do zasady dług pieniężny ma charakter długu oddawczego (art.454§1 zd.2 k.c.).

Skarżący upatrywał także naruszenia art. 101 Prawa wekslowego w zw. z art. 102 Prawa wekslowego i art. 10 Prawa wekslowego w przyjęciu przez Sąd Okręgowy, że uzupełnienie weksla poprzez wpisanie terminu płatności nastąpiło w oderwaniu od stosunku podstawowego i faktu, że powód udzielił odroczenia terminu płatności długu do dnia otrzymania dopłat bezpośrednich z (...), co z kolei – zdaniem skarżącego – miało skutkować nieważnością weksla.

Po pierwsze, trafnie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy oraz powód w odpowiedzi na apelację, że zgodnie z deklaracją wekslową powód był uprawniony do opatrzenia weksla datą płatności według swego uznania (k.14). Po wtóre, słusznie zwrócił uwagę Sąd I instancji, że bezspornym jest, iż termin zapłaty sumy wekslowej – 25 lutego 2016 r. jest późniejszy niż terminy zapłaty wskazane w poszczególnych fakturach za dostarczone pozwanemu towary. Z zestawienia zaległości wynika bowiem, że termin

zapłaty ostatniej należności za zakupiony towar upływał 31 stycznia 2016 r. (k.20). Z dołączonych do pozwu wezwań do zapłaty (k.15-28) wynika jednoznacznie, że pozwani otrzymali wezwania do zapłaty w związku z wypełnieniem weksla na sumę opiewającą na kwotę niekwestionowanego zadłużenia, zaś przedłożona przez stronę powodową korespondencja (k.203-204) świadczy jedynie o tym, że po otrzymaniu tych wezwań były prowadzone negocjacje co do ewentualnego odroczenia zapłaty wymagalnych już należności, lecz do ostatecznego i wywołującego skutki prawne porozumienia ostatecznie nie doszło. Z powołanej korespondencji wynika bowiem, że pozwany R. Z. deklarował wpłatę kwoty 45.000 zł do dnia 11 marca 2016 r., czego jednak nie uczynił (vide: wezwanie do zapłaty z dnia 15 marca 2016 r. k.204). Sąd Okręgowy prawidłowo zwrócił uwagę, że pozwany sam przyznał, iż nie doszło do ustalenia konkretnego nowego terminu, do którego zapłata miałaby zostać odroczone (k.111, 00:23:40- 00:26:16). Jak trafnie przy tym zauważył Sąd I instancji, nawet po otrzymaniu dopłat bezpośrednich – co miało stanowić źródło spłaty zadłużenia na rzecz powoda – pozwani nie uregulowali w pełni swoich zobowiązań. Sąd Okręgowy doszedł do trafnego wniosku, że skutkiem prowadzonych rozmów było co najwyżej późniejsze wystąpienie na drogę postępowania sądowego, a nie zmiana terminu płatności.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał zarzuty naruszenia art. 101 w zw. z art. 102 i art. 10 Prawa wekslowego za chybione.

Tym samym Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, to jest art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c., które miały polegać na pominięciu przez Sąd Okręgowy wniosku pozwanych o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków A. S. i M. B., a które to dowody – zdaniem skarżącego – miały zmierzać do ustalenia faktu udzielenia pozwanym odroczenia terminu zapłaty do dnia otrzymania dopłat bezpośrednich. Jak słusznie bowiem wskazał Sąd Okręgowy, skoro nie było spornym, że były prowadzone negocjacje odnośnie wydłużenia terminu płatności a jednocześnie nie został określony termin ostatecznej płatności - co przyznał sam pozwany – to zbędnym było przeprowadzenie dowodów z wyżej wskazanych świadków, gdyż prowadziłyby to jedynie do przedłużenia postępowania. Na marginesie należy podkreślić, że nawet po ziszczeniu się deklarowanego przez pozwanego warunku -mającego być jednocześnie terminem, w którym ostatecznie miała nastąpić spłata zadłużenia – to jest po otrzymaniu dopłat bezpośrednich – zadłużenie to nie zostało w pełni uregulowane.

Za chybiony należało uznać także zarzut naruszenia art. 230 k.p.c. jako że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz stanowiska powoda zajętego w toku postępowania przed sądem I instancji oraz w odpowiedzi na apelację jednoznacznie wynika, że nie udzielił pozwanym odroczenia terminu płatności zadłużenia do dnia otrzymania przez nich dopłaty bezpośrednich z (...) (vide:

pismo procesowe powoda k.90-91, odpowiedź na apelację k.200).

Dodatkowo należy wskazać – na co trafnie także zwrócił uwagę Sąd Okręgowy - że pozwani w istocie nie kwestionowali wysokości swojego zadłużenia wobec powoda.

Z tych też względów, nie podziеляjąc zarzutów apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie wyżej cytowanych przepisów oraz art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98§1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Skoro apelacja została oddalona, Sąd zasądził od pozwanych na rzecz powoda zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość tych kosztów obliczona została na podstawie §2 pkt 6 w zw. z §10 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U z 2015r. poz. 1804). Przy uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia stawka ta wynosiła 4.050,-zł.
